

Informacje podstawowe

Nazwa przedmiotu	Język hebrajski - składnia
Prowadzący	dr hab. Anna Kuśmirek, prof. ucz.
Wydział	Wydział Teologiczny
Kierunek	Specjalistyczne Studia Teologiczne
Poziom studiów	studia drugiego stopnia (magisterskie)
Profil studiów	ogólnoakademicki
Forma studiów	Stacjonarne / hybrydowe
Moduł specjalnościowy	Biblistyka z patrologią
Dyscyplina naukowa, do której odnoszą się efekty uczenia się	nauki teologiczne
Obowiązuje od roku akademickiego	2025/2026
Rok studiów	I-II
Semestr	2 i 4
Język wykładowy	polski
Status przedmiotu (<i>obowiązkowy, do wyboru</i>)	obowiązkowy
Odniesienie do kierunkowych efektów uczenia się (<i>symbole</i>)	Dla pierwszego roku: STL_W02; STL_W03; STL_U02; STL_U03; STL_K01 Dla drugiego roku: STL_W02; STL_W03; STL_U02; STL_K01; STL_K03
Rodzaj zajęć (<i>wybór z listy*</i>)	lektorat
Liczba godzin	30
Liczba ECTS	Pierwszy rok: 3 Drugi rok: 2
Wymagania wstępne	Podstawy znajomości morfologii języka hebrajskiego biblijnego
Opis i cele przedmiotu	Przedmiot stanowi specjalistyczne wprowadzenie do zagadnień składniowych języka hebrajskiego biblijnego. Obejmuje omówienie struktur zdaniowych w prozie narracyjnej, poezji i prorocत्वach, ze szczególnym uwzględnieniem funkcji czasowników, konstrukcji spójnikowych, partykuł i charakterystycznych zjawisk składniowych. Kurs akcentuje znaczenie składni dla egzegezy i interpretacji tekstów biblijnych. Celem przedmiotu jest: - pogłębienie wiedzy o strukturze zdania hebrajskiego biblijnego - rozwinięcie umiejętności analizy składniowej tekstów biblijnych - ukazanie znaczenia składni dla egzegezy i interpretacji

	- przygotowanie do samodzielnej pracy filologicznej i egzegetycznej
--	---

Treści programowe

Temat/blok zajęć (30 godzin)	Liczba godzin
1. Wprowadzenie do składni hebrajskiego biblijnego	2
2. Kolejność wyrazów (VSO, SVO, OSV) – typologia i jej funkcja stylistyczna.	2
3. Zdania nominalne (bezczasownikowe) — budowa i funkcje	2
4. Zdania werbalne — czasownik jako centrum zdania, relacje składniowe.	2
5. <i>Status constructus</i> w składni – grupy rzeczownikowe i ich rozwinięcia.	2
6. Rola rodzajnika i zaimków w konstrukcjach składniowych.	2
7. Partykuły i spójniki wprowadzające różne typy zdań.	2
8. Zdania podrzędne i zależne – składnia celowa, warunkowa, przyczynowa.	2
9. Negacja w zdaniach - funkcje, różnice semantyczne i stylistyczne.	2
10. Konstrukcje pytajne – pytania retoryczne, pytania narracyjne i poetyckie.	2
11. Narracyjna funkcja <i>waw-consecutivum</i> – ciągłość akcji i zmiana aspektu..	2
12. Składnia poetycka – paralelizm, elipsa, inwersja i inne środki stylistyczne	2
13. Składnia prorocka – formy emfatyczne, rytm prorockiej wypowiedzi prorockiej	2
14. Nietypowe konstrukcje składniowe – anakoluty, zdania urwane, struktury emfatyczne.	2
15. Znaczenie składni w egzegezie – analiza wybranych tekstów narracyjnych, poetyckich i prorockich.	2
Łącznie godzin:	30

Opis przedmiotowych efektów uczenia się i sposoby ich weryfikacji

Kategoria efektu (W, U, K)	<u>Kierunkowe</u> efekty uczenia się (co ogólnie <i>absolwent po tych studiach</i> będzie wiedział i umiał)	Opis <u>przedmiotowych</u> efektów uczenia się (wyłącznie czasownikami operacyjnymi - czynności, które da się zweryfikować, mierzalne; w nawiasie należy podać numery tematów zajęć, które realizują dany efekt) (co konkretnie <i>student po tym przedmiocie</i> będzie wiedział i umiał)	Sposoby <u>weryfikacji</u> efektów uczenia się (np.: kolokwium pisemne, egzamin ustny, egzamin pisemny, sprawozdanie, prezentacja na zajęciach, raport, projekt indywidualny, grupowy...)
I rok			
STL_W02	zna zaawansowaną terminologię biblijną i teologiczną oraz jej korzenie grecko-łacińskie	W1 student definiuje i stosuje terminologię składniową hebrajskiego biblijnego (1, 2, 3, 4, 7, 9, 10)	egzamin pisemny
STL_W03	ma uporządkowaną i pogłębioną wiedzę, obejmującą teorie i metody studiowanej specjalizacji teologicznej	W2 student charakteryzuje struktury składniowe w narracji, poezji i prorocत्वach; porównuje różne typy zdań i konstrukcji składniowych (2–15)	egzamin pisemny, analiza tekstu na zajęciach
STL_U02	posiada zaawansowane umiejętności badawcze w zakresie analizy tekstów biblijnych i teologicznych, umiejętność wykorzystania metod i narzędzi badawczych służących do ich właściwej interpretacji;	U1 student analizuje i interpretuje fragmenty biblijne pod kątem składniowym; wykorzystuje narzędzia badawcze (słowniki, gramatyki, komentarze) (5–15)	analizy fragmentu tekstu, egzamin pisemny
STL_U03	posiada umiejętność interpretowania źródeł istotnych dla badań biblijnych i teologicznych, z wykorzystaniem tekstów obcojęzycznych	U2 tłumaczy i objaśnia hebrajskie konstrukcje składniowe; porównuje interpretacje w różnych przekładach (6, 7, 11–15)	śródkresowy egzamin ustny
STL_K01	ma krytyczną świadomość poziomu własnej dojrzałości osobowej, nabytej wiedzy i umiejętności	K1 ocenia własne postępy w analizie składni; poprawia błędy w interpretacji; prezentuje wyniki badań na forum grupy (13–15)	autoewaluacja, udział w dyskusji, prezentacja na zajęciach

II rok			
STL_W02	zna zaawansowaną terminologię biblijną i teologiczną oraz jej korzenie grecko-łacińskie	W1 student definiuje i stosuje terminologię składniową hebrajskiego biblijnego (1, 2, 3, 4, 7, 9, 10)	egzamin pisemny
STL_W03	ma uporządkowaną i pogłębioną wiedzę, obejmującą teorie i metody studiowanej specjalizacji teologicznej	W2 student charakteryzuje struktury składniowe w narracji, poezji i prorocत्वach; porównuje różne typy zdań i konstrukcji składniowych (2–15)	egzamin pisemny, analiza tekstu na zajęciach
STL_U02	posiada podstawowe umiejętności badawcze w zakresie analizy tekstów biblijnych i teologicznych, umiejętność wykorzystania (w ogólnym zakresie) metod i narzędzi badawczych służących do ich właściwej interpretacji	U1 student analizuje i interpretuje fragmenty biblijne pod kątem składniowym; wykorzystuje narzędzia badawcze (słowniki, gramatyki, komentarze) (5–15)	analiza fragmentu tekstu, egzamin pisemny
STL_K01	ma krytyczną świadomość poziomu własnej dojrzałości osobowej, nabytej wiedzy i umiejętności	K1 ocenia własne postępy w analizie składni; poprawia błędy w interpretacji; prezentuje wyniki badań na forum grupy (13–15)	autoewaluacja, udział w dyskusji, prezentacja na zajęciach
STL_K03	potrafi współdziałać i pracować w grupie, przyjmując w niej różne role	K3 współpracuje z innymi przy analizie struktur składniowych i interpretacji tekstów (2, 4, 5, 8, 15); przyjmuje różne role w pracy zespołowej – inicjatora, analityka, prezentera wyników (3, 6, 15); komunikuje się jasno, uzgadnia wspólne interpretacje i rozwiązuje rozbieżności w analizie (7, 9, 12, 13); ocenia rezultaty pracy grupy i wnosi konstruktywne propozycje ulepszeń (14, 15)	obserwacja pracy w grupie; ocena zaangażowanie, komunikację i współpracę w realizacji wspólnego zadania; samoocena

Metody dydaktyczne

(dostosowane do przedmiotowych efektów uczenia się)

1	Wykład problemowy z analizą porównawczą przykładów biblijnych.
2	Ćwiczenia praktyczne — analiza składniowa tekstu hebrajskiego z wykorzystaniem narzędzi filologicznych (gramatyki, słowniki, aparaty krytyczne).
3	Analiza porównawcza przekładów biblijnych w kontekście zjawisk składniowych. Korekta i omówienie błędów translacyjnych oraz dyskusja nad wariantami interpretacyjnymi.

Opis nakładu pracy studenta w ECTS

Kontakt z prowadzącym	Aktywność	Liczba godzin	Razem liczba godzin / ECTS
bezpośredni	udział w zajęciach	30	35
	udział w zaliczeniach poza zajęciami	2	
	udział w konsultacjach	3	
praca własna	przygotowanie do zajęć (czytanie, praca pisemna, tłumaczenie, ...)	20	40/2
	przygotowanie do zaliczenia (np. czytanie, prezentacja, projekt, ...)	20	

Kryteria oceny końcowej

(Opis składowych oceny końcowej zajęć, rozkład procentowy lub punktowy, informacja o dopuszczalnej liczbie nieobecności, inne kryteria)

Kryteria zaliczenia lektoratu: obecność na zajęciach (dopuszczalne 3 nieusprawiedliwione nieobecności), przygotowanie i aktywny udział, zaliczenie kolokwium cząstkowego i końcowego.

Oceny końcowe według efektów uczenia się:

Ocena niedostateczna (2,0): student nie rozpoznaje podstawowych struktur składniowych języka hebrajskiego; nie potrafi zrekonstruować sensu zdania biblijnego, nawet przy użyciu słownika i pomocy dydaktycznych; popełnia liczne błędy w identyfikacji form czasownikowych i ich funkcji składniowych.

Ocena dostateczna (3,0–3,5): student rozpoznaje najprostsze konstrukcje składniowe (np. zdania nominalne, podstawowe użycia waw-consecutivum); tłumaczy proste zdania z pomocą słownika, ale często z błędami w oddaniu relacji składniowych; w ograniczonym stopniu uwzględnia partykuły i spójniki w tłumaczeniu.

Ocena dobra (4,0–4,5): student poprawnie identyfikuje podstawowe typy zdań (narracyjne, pytajne, negacyjne). Potrafi zastosować wiedzę o binjanach i formach czasownikowych do rozpoznania funkcji w zdaniu. Tłumaczy poprawnie krótkie fragmenty narracyjne i poetyckie, zachowując główne relacje składniowe.

Ocena bardzo dobra (5,0): student swobodnie analizuje i interpretuje różne konstrukcje składniowe (zdania podrzędne, pytania, negacje, paralelizm poetycki); prawidłowo rozpoznaje i objaśnia funkcje form czasownikowych w narracji (waw consecutivum, imperfectum, perfectum); samodzielnie tłumaczy fragmenty narracyjne, poetyckie i

prorockie, uwzględniając zależności składniowe i niuanse semantyczne; potrafi krytycznie porównać własne tłumaczenie z przekładami istniejącymi.

Literatura obowiązkowa

1.	T. LAMBDIN, Wprowadzenie do hebrajskiego biblijnego. Materiały pomocnicze do wykładów z biblistyki. T.11. tłum. H. Drawnel SBD, B. Sokal, Lublin: Wydawnictwo KUL, 2012.
2.	W JONCZYK, Język hebrajski Starego Testamentu. Wprowadzenie do składni, wybór tekstów, ćwiczenia, Kraków: Wydawnictwo WAM, 2013
3.	K. SIWEK, Biblijny język hebrajski. Kurs podstawowy i średni, Warszawa: Verbinum 2013.

Literatura uzupełniająca

1	JONCZYK W., Praktyczne wprowadzenie do języka hebrajskiego Starego Testamentu, Kraków: Wydawnictwo WAM, 2013
2	KOEHLER L., BAUMGARTNER W., STAMM J. J., DEC P. (red. wyd. pol.), Wielki słownik hebrajsko-polski i aramejsko-polski Starego Testamentu, PSB 30, t. 1-2, Warszawa: Oficyna Wydawnicza „Vocatio”, 2008.
3	STRONG J., Hebrajsko-polski i aramejsko-polski słownik Stronga z lokalizacją słów hebrajskich i aramejskich oraz kodami Baumgartnera, PSB 45, Warszawa: Oficyna Wydawnicza „Vocatio”, 2017.

* lista rodzajów zajęć

- ☐ ćwiczenia (audytoryjne, translatoryjne, terenowe, warsztatowe, projektowe)
- ☐ ćwiczenia laboratoryjne, komputerowe
- ☒ lektorat języka obcego nowożytnego/starożytnego
- ☐ wykład kierunkowy
- ☐ wykład monograficzny lub konwersatorium monograficzne
- ☐ seminarium dyplomowe
(sem. magisterskie, licencjackie lub inżynierskie, na którym student pod kierunkiem opiekuna pracy przygotowuje pracę dyplomową, wykorzystując metody adekwatne do realizowanej tematyki badawczej)
- ☐ pracownia dyplomowa (programistyczna, chemiczna, fizyczna, biologiczna, inżynierska)
(zajęcia laboratoryjne, na których student pod kierunkiem opiekuna pracy przygotowuje pracę dyplomową wykorzystując metody adekwatne do realizowanej tematyki badawczej)